

Algorytmy macierzowe – rekurencyjne algorytmy macierzowe - sprawozdanie

1. Opis ćwiczenia

Naszym zadaniem było , po wybraniu naszego ulubionego języka, wygenerowanie losowych macierzy których elementy są z przedziału $(10^{-8}, 1)$ i zaimplementowanie algorytmów:

- Rekurencyjnego odwracania macierzy
- Rekurencyjnej LU faktoryzacji macierzy
- Rekurencyjnego obliczania wyznacznika.

Następnie, mieliśmy sprawdzić działanie naszych implementacji na losowo wygenerowanych macierzach rozmiarów $2^k \times 2^k$ gdzie $k \in (2, 3, 4, \dots 16)$.

2. Środowisko, biblioteki, założenia oraz użyte narzędzia

Ćwiczenie wykonaliśmy w języku Python przy użyciu Jupyter Notebooka. Do obliczeń, przechowywania danych użyliśmy bibliotek *numpy*, *pandas*, *scipy*.

Do rysowania wykresów użyliśmy biblioteki *matplotlib*.

Wszystkie obliczenia prowadziliśmy na komputerze Lenovo Y50-70 z systemem Windows 10 Pro w wersji 10.0.19045, procesor Intel Core i7-4720HQ 2.60GHz, 2601 MHz, rdzenie: 4, procesory logiczne: 8.

3. Implementacja algorytmów

3.1 Rekurencyjnego odwracania macierzy

3.1.1 Pseudokod

reverse_matrix(A , czy_macierz_trójkątna) :

Jeżeli A ma rozmiar 1:

Zwróć odwrotność elementu A

W przeciwnym wypadku:

Podziel A na 4 równych rozmiarów mniejsze macierze

$$A = \begin{bmatrix} A_{11} & A_{12} \\ A_{21} & A_{22} \end{bmatrix}$$

Oblicz A_{11}^{-1}

Jeżeli macierz jest trójkątna (górną lub dolną):

Oblicz pomocniczą macierz $S = A_{22}$

W przeciwnym wypadku (macierz nie jest trójkątna):

Oblicz pomocniczą macierz $S = A_{22} - A_{21} * A_{11}^{-1} * A_{12}$

Wygeneruj macierz C jako wypełnioną zerami

Jeżeli macierz nie jest trójkątna:

$$C_{11} = A_{11}^{-1} + A_{11}^{-1} * A_{12} * S^{-1} * A_{21} * A_{11}^{-1}$$

$$C_{12} = -A_{11}^{-1} * A_{12} * S^{-1}$$

$$C_{21} = -S^{-1} * A_{21} * A_{11}^{-1}$$

W przeciwnym wypadku:

$$C_{11} = A_{11}^{-1}$$

Jeżeli jest trójkątna dolna:

$$C_{21} = -S^{-1} * A_{21} * A_{11}^{-1}$$

Jeżeli jest trójkątna górna:

$$C_{12} = -A_{11}^{-1} * A_{12} * S^{-1}$$

$$C_{22} = S^{-1}$$

Zwróć C

3.1.2 Istotne fragmenty implementacji

```
def reverse_matrix(A, traigonal = None) -> np.array:
    n = len(A)
    if n == 1:
        a = A[0][0]
        if a != 0:
            return np.array([[1/a]], dtype=Number)
        else:
            raise ValueError("Matrix is not invertible")
    n//=2
    A_11,A_12,A_21, A_22 = A[:n,:n],A[:n,n:],A[n:,:n], A[n:,n:]

    invA_11 = reverse_matrix(A_11)

    if traigonal != None:
        S = A_22
    else:
        X = mul(A_21, invA_11)
        S = A_22 - mul(X,A_12)

    invS = reverse_matrix(S)
    C = np.zeros((2*n,2*n), dtype=Number)
    if traigonal == None:
        Y = mul(invA_11,A_12)
        C[:n,n] = invA_11 + mul(mul(Y, invS),X)
        C[:n,n:] = -1 * mul(Y, invS)
        C[n:,:n] = -1 * mul(invS,X)

    else:
        C[:n,:n] = invA_11
        if traigonal == "L":
            C[n:,:n] = -1 * mul(mul(invS,A_21), invA_11)
        else:
            C[:n,n:] = -1 * mul(mul(invA_11,A_12), invS)

    C[n:,n:] = invS
    return C
```

3.2 Rekurencyjnej LU faktoryzacji macierzy

3.2.1 Pseudokod

LU_factorise(A,B):

Jeżeli A ma rozmiar 1:

Zwróć macierz jednostkową o rozmiarze 1 oraz A

W przeciwnym wypadku:

Podziel A na równych rozmiarów mniejsze macierze
$$A = \begin{bmatrix} A_{11} & A_{12} \\ A_{21} & A_{22} \end{bmatrix}$$

Oblicz $L_{11} U_{11}$ poprzez rekurencyjne wywołanie LU_factorise(A_{11})

Oblicz U_{11}^{-1} pamiętając, że jest to macierz trójkątna górna

$$L_{21} = A_{21} * U_{11}^{-1}$$

Oblicz L_{11}^{-1} pamiętając, że jest to macierz trójkątna dolna

$$U_{12} = L_{11}^{-1} * A_{12}$$

Oblicz pomocniczą macierz $S = A_{21} * U_{11}^{-1} * L_{11}^{-1} * A_{12}$

Oblicz $L_{22} U_{22}$ poprzez rekurencyjne wywołanie LU_factorise(A_{22})

Zwróć L oraz U

3.2.2 Istotne fragmenty implementacji

```
def LU_factorise(A):
    if len(A) == 1:
        return np.array([[Number(1)]], dtype=Number), A
    n = len(A)//2
    A_11, A_12, A_21, A_22 = A[:n,:n], A[:n,n:], A[n:,:n], A[n:,n:]
    L_11, U_11 = LU_factorise(A_11)
    invU_11 = reverse_matrix(U_11, "U")
    L_21 = mul(A_21, invU_11)
    invL_11 = reverse_matrix(L_11, "L")
    U_12 = mul(invL_11, A_12)
    S = A_22 - mul(L_21, U_12)
    L_22, U_22 = LU_factorise(S)
    L, U = np.zeros((2*n, 2*n), dtype=Number), np.zeros((2*n, 2*n), dtype=Number)
    L[:n,:n], L[n:,:n], L[n:,n:] = L_11, L_21, L_22
    U[:n,:n], U[:n,n:], U[n:,n:] = U_11, U_12, U_22
    return L, U
```

3.3 Rekurencyjnego obliczania wyznacznika

3.3.1 Pseudokod

```
recursive_det(A):
    L, U = LU_factorise(A)
    Zwróć iloczyn elementów na przekątnej U
```

3.3.2 Istotne fragmenty implementacji

Brak znaczących elementów do opisu, kod jest przepisaniem z pseudokodu na kod Pythona.

4. Analiza wykonanych pomiarów

4.1 Pomiary rekurencyjnego odwracania macierzy

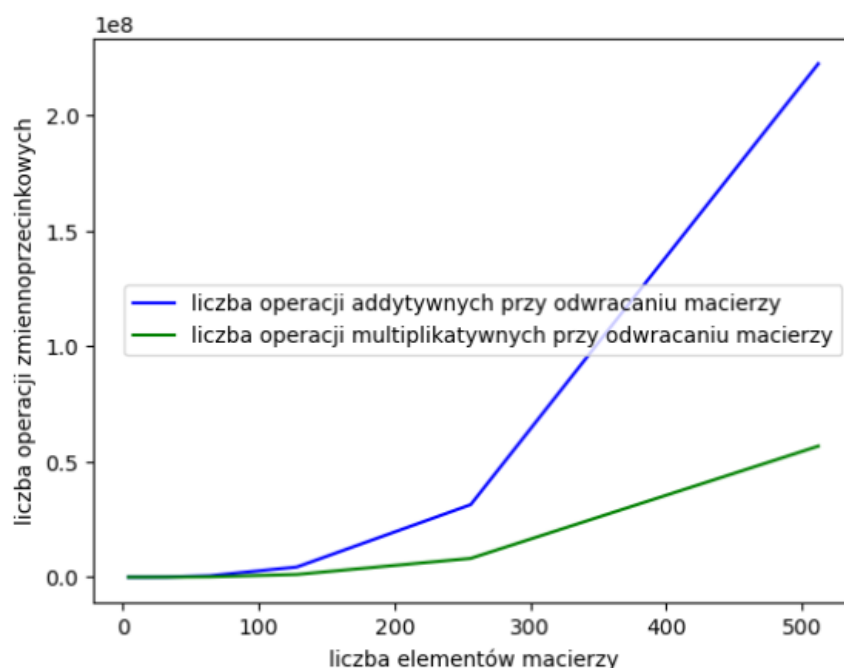
rozmiar	operacje addytywne	operacje multiplikatywne	wszystkie operacje zmiennoprzecinkowe	czas wykonania
4	90	75	165	0.001377
8	1120	525	1645	0.007125
16	10116	3579	13695	0.048342
32	80548	24477	105025	0.376912
64	604044	168651	772695	2.319019
128	4391668	1169037	5560705	21.914198
256	31400172	8135643	39535815	156.464070
512	222445300	56755965	279201265	1115.814010

Tab. 1 Pomiary rekurencyjnego odwracania macierzy
Gdzie rozmiar macierzy to ilość elementów w pojedynczym wierszu.

4.1.1 Analiza wyników

Zależność operacji addytywnych od multiplikatywnych

Powyższą zależność przedstawia wykres numer 1. Można zauważyć, że operacji addytywnych jest znacznie więcej niż multiplikatywnych, z czego można wysnuć wniosek, że chcąc przyspieszyć działanie odwracania macierzy lepiej niskopoziomowo przyspieszać dodawanie.

Wykres 1

Szacunek złożoności obliczeniowej

Złożoność obliczeniową szacowaliśmy empirycznie przy użyciu funkcji `curve_fit` z modułu `scipy.optimize`, która aproksymuje funkcję przy użyciu metody najmniejszych kwadratów. My próbowaliśmy aproksymować dane do funkcji postaci:

$$y = a \cdot x^k \quad (1)$$

Gdzie próbowaliśmy oszacować a oraz k .

Na podstawie czasu rekurencyjnego odwracania macierzy otrzymaliśmy:

$$\begin{aligned} a &= 2,332 \cdot 10^{-5} \\ k &= 2,834 \end{aligned} \quad (2)$$

A na podstawie liczby operacji zmiennoprzecinkowych rekurencyjnego odwracania macierzy otrzymaliśmy:

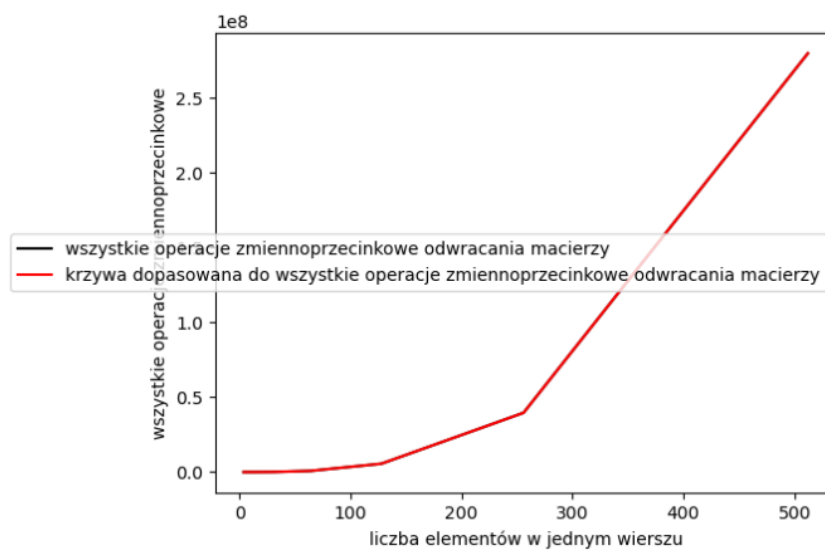
$$\begin{aligned} a &= 6.375 \\ k &= 2,821 \end{aligned} \quad (3)$$

Nasze dopasowane funkcje przedstawiliśmy graficznie razem z oryginalnymi danymi na wykresach numer 2 i 3. Na podstawie tych wykresów możemy stwierdzić, że udało nam się dość dobrze oszacować prawdziwą złożoność, ponieważ oba wykresy pokrywają się ze sobą. Dodatkowo szacunki te pokrywają się z teoretyczną złożonością, która jest ograniczona mnożeniem macierzy. Ponieważ do tego celu korzystaliśmy z algorytmu Strassena, który ma złożoność $O(n^{2,807})$ to widzimy, że wyszła nam trochę gorsza złożoność

Dlaczego? Domniemy, że trochę większa złożoność na podstawie liczby operacji zmiennoprzecinkowych wynika z błędów pomiarowych. W przeciwieństwie do niej, większa złożoność na podstawie czasu działania, wynika ze strat podczas kopiowania macierzy w pamięci i przechowywaniem ich .

Wykres nr. 2

Wykres nr. 3

Zależność liczby operacji zmiennoprzecinkowych od czasu wykonania

Patrząc na fakt, który już wspomnieliśmy, można dostrzec, że szacunek złożoności na podstawie czasu wykonania jest gorszy niż na podstawie liczby operacji zmiennoprzecinkowych ponieważ wyniki są przekłamane ze względu na przechowywanie i przesyłanie macierzy w pamięci.

4.2 Pomiary LU faktoryzacji macierzy

4.2.1 Pomiary

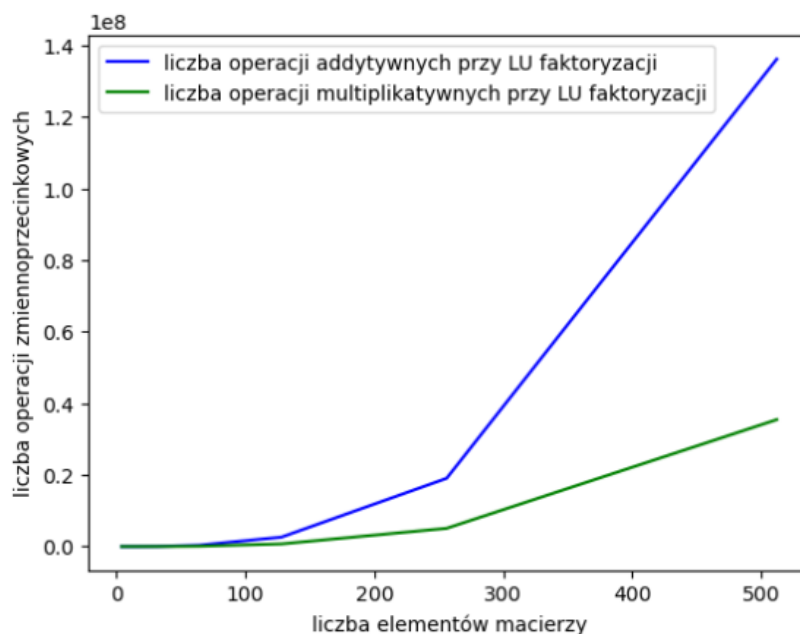
rozmiar	operacje addytywne	operacje multiplikatywne	wszystkie operacje zmiennoprzecinkowe	czas wykonania
4	36	33	69	0.000980
8	520	285	805	0.003798
16	5258	2127	7385	0.027736
32	44984	15057	60041	0.190411
64	352258	104967	457225	1.640426
128	2627112	730065	3357177	13.643214
256	19063698	5084151	24147849	100.215904
512	136209016	35465793	171674809	719.570205

Tab. 2 Pomiary LU faktoryzacji

4.2.2 Analiza wyników

Zależność operacji addytywnych od multiplikatywnych

Powyższą zależność przedstawia wykres numer 4. Można zauważyć, że operacji addytywnych jest znacznie więcej niż multiplikatywnych, z czego można wysnuć wniosek, że chcąc przyspieszyć działanie LU faktoryzacji lepiej niskopoziomowo przyspieszać dodawanie.

Wykres 4

Szacunek złożoności obliczeniowej

Złożoność obliczeniową szacowaliśmy empirycznie zgodnie ze wzorem nr 1, tak jak w punkcie 4.1.2.

Na podstawie czasu LU faktoryzacji otrzymaliśmy:

$$a = 1,406 \cdot 10^{-5}$$

$$k = 2,845$$

(4)

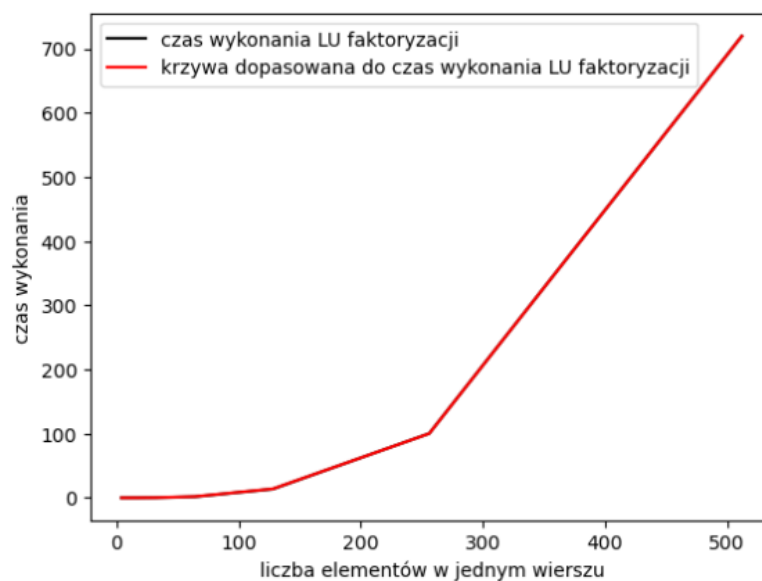
A na podstawie liczby operacji zmiennoprzecinkowych LU faktoryzacji otrzymaliśmy:

$$a = 3,685$$

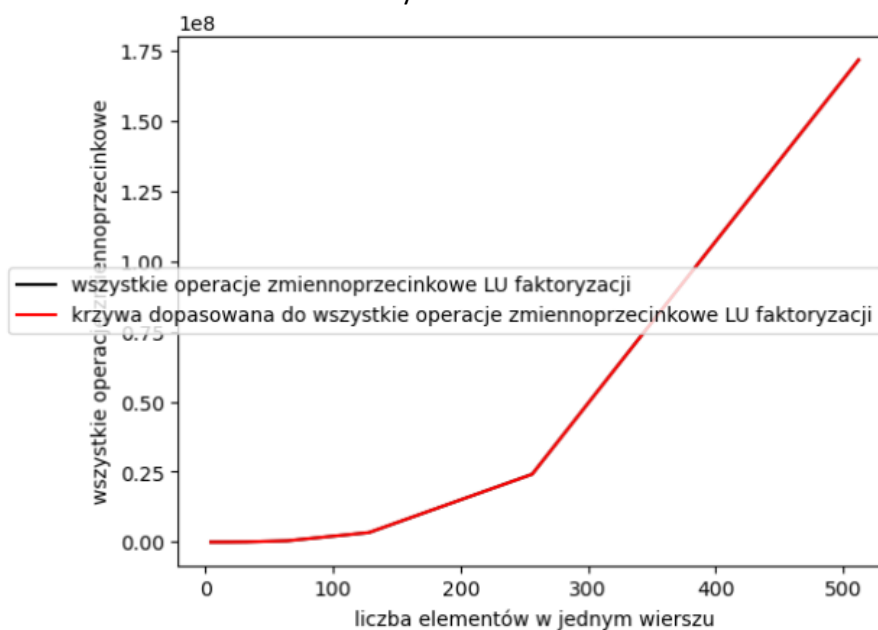
$$k = 2,830$$

(5)

Nasze dopasowane funkcje przedstawiliśmy graficznie razem z oryginalnymi danymi na wykresach numer 5 i 6. Na podstawie tych wykresów możemy stwierdzić, że udało nam się dość dobrze oszacować prawdziwą złożoność, ponieważ oba wykresy pokrywają się ze sobą. Dodatkowo szacunki te pokrywają się z teoretyczną złożonością, która jest ograniczona mnożeniem macierzy. Ponieważ oparliśmy naszą LU faktoryzację na algorytmie mnożenia macierzy metodą Strassena, który ma złożoność $O(n^{2,807})$ to możemy zobaczyć że empiryczne szacunki złożoności pokrywają się z teoretycznymi.

Wykres nr. 5

Wykres nr. 6

Zależność liczby operacji zmiennoprzecinkowych od czasu wykonania

Patrząc na fakt, że złożoność wynikająca z czasu wykonania wyszła mniejsza niż ta z liczby operacji zmiennoprzecinkowych możemy wywnioskować, że tak jak dla algorytmu z analizowanego w podpunkcie 4.1.2 przechowywanie macierzy pogarszało złożoność tak tutaj jego czas skalował się lepiej niż czas wykonania operacji zmiennoprzecinkowych i dzięki temu otrzymaliśmy lepszy wynik.

4.3 Rekurencyjnego obliczania wyznacznika

4.3.1 Pomiary

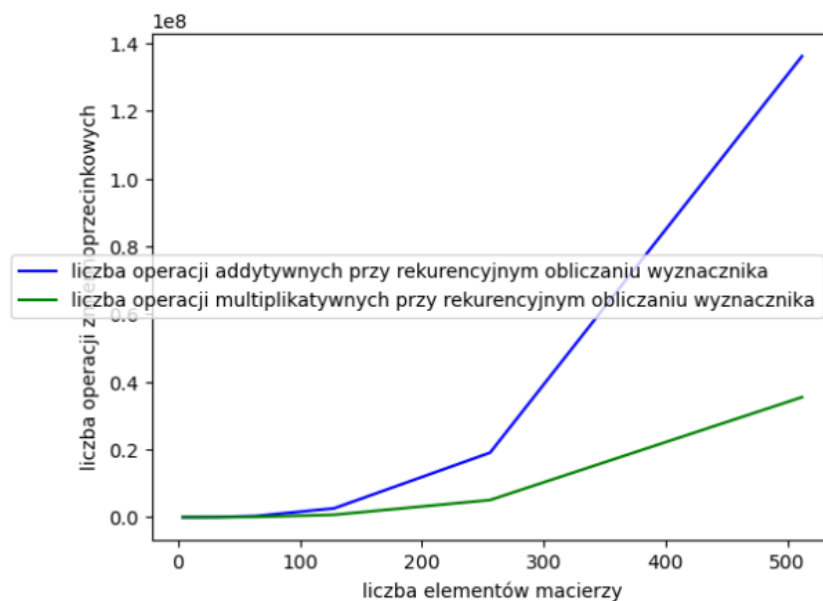
rozmiar	operacje addytywne	operacje multiplikatywne	wszystkie operacje zmiennoprzecinkowe	czas wykonania
4	36	36	72	0.000563
8	520	292	812	0.003529
16	5258	2142	7400	0.033478
32	44984	15088	60072	0.209903
64	352258	105030	457288	1.411418
128	2627112	730192	3357304	13.069540
256	19063698	5084406	24148104	98.567005
512	136209016	35466304	171675320	700.078368

Tab. 3 Wyniki pomiarów dla rekurencyjnego obliczania wyznacznika macierzy

4.3.2 Analiza wyników

Zależność operacji addytywnych od multiplikatywnych

Powyższą zależność przedstawia wykres numer 1. Można zauważyć, że operacji addytywnych jest znacznie więcej niż multiplikatywnych, z czego można wysnuć wniosek, że chcąc przyspieszyć działanie rekurencyjnego obliczania wyznacznika lepiej niskopoziomowo przyspieszać dodawanie.

Wykres 7

Szacunek złożoności obliczeniowej

Złożoność obliczeniową szacowaliśmy empirycznie zgodnie ze wzorem nr 1, tak jak w punkcie 4.1.2.

Na podstawie czasu mnożenia macierzy metodą zaproponowaną przez sztuczną inteligencję otrzymaliśmy:

$$\begin{aligned} a &= 1,489 \cdot 10^{-5} \\ k &= 2,832 \end{aligned} \quad (6)$$

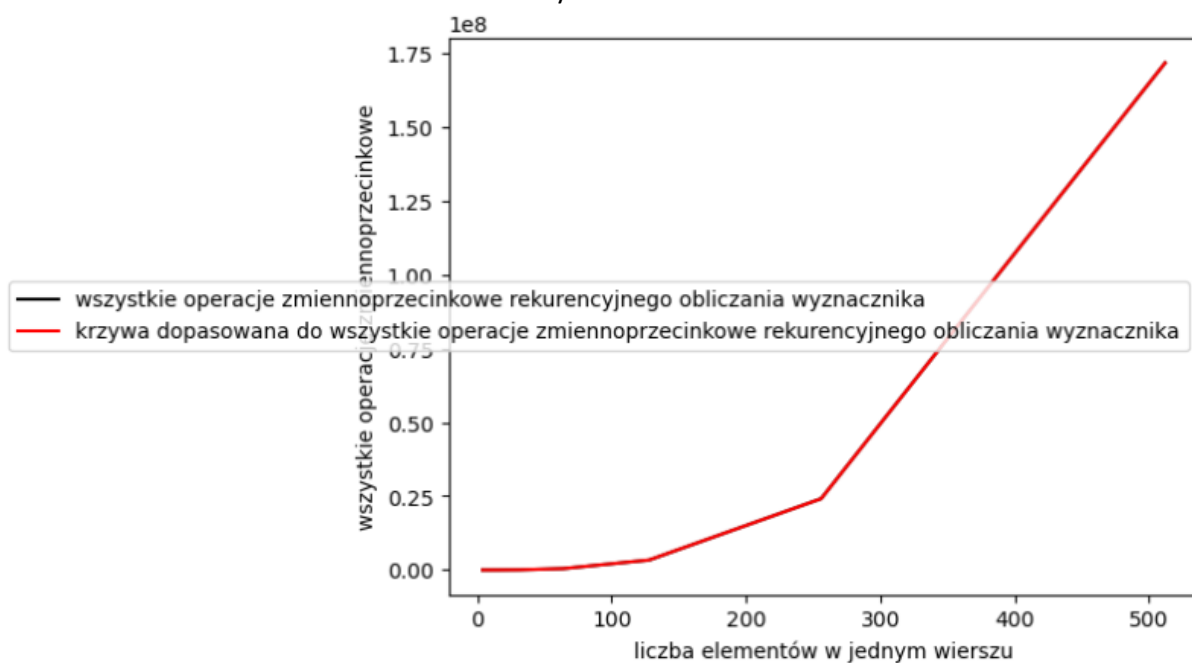
A na podstawie liczby operacji zmiennoprzecinkowych mnożenia macierzy metodą zaproponowaną przez sztuczną inteligencję otrzymaliśmy:

$$\begin{aligned} a &= 3.685 \\ k &= 2,830 \end{aligned} \quad (7)$$

Nasze dopasowane funkcje przedstawiliśmy graficznie razem z oryginalnymi danymi na wykresach numer 5 i 6. Na podstawie tych wykresów możemy stwierdzić, że udało nam się dość dobrze oszacować prawdziwą złożoność, ponieważ oba wykresy pokrywają się ze sobą. Dodatkowo szacunki te pokrywają się z teoretyczną złożonością, która jest ograniczona mnożeniem macierzy. Ponieważ oparliśmy rekurencyjne obliczanie wyznacznika na naszej implementacji LU faktoryzacji (która to z kolei jest oparta na algorytmie mnożenia macierzy metodą Strassena, który ma złożoność $O(n^{2,807})$) to możemy zobaczyć że empiryczne szacunki złożoności pokrywają się z teoretycznymi.

Wykres nr. 8

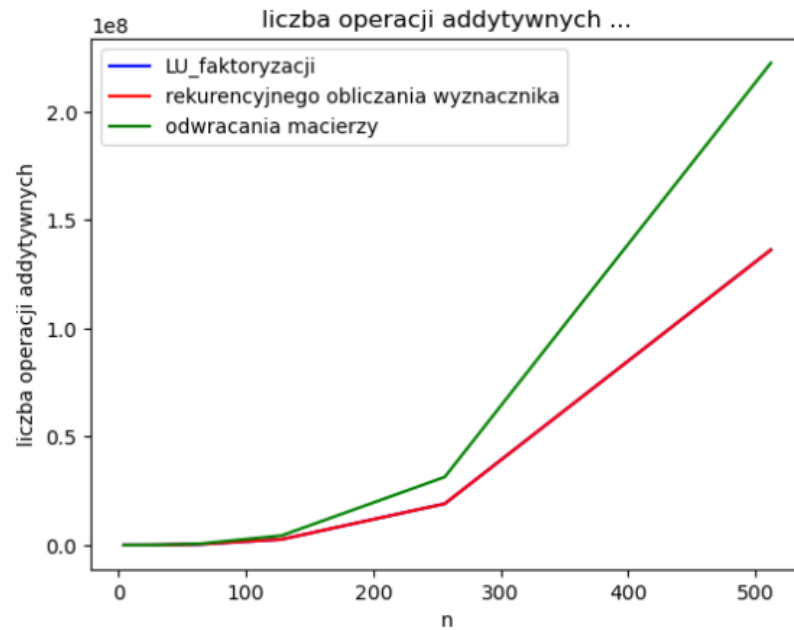

Wykres nr. 9

4.4 Porównanie wyników trzech powyższych algorytmów

4.4.1 Operacje addytywne

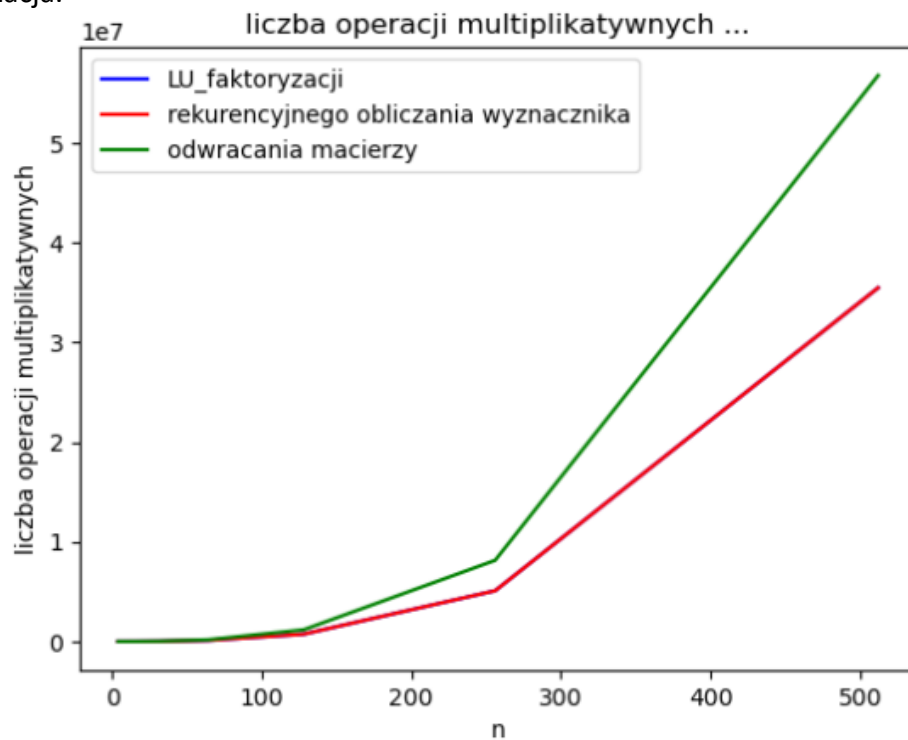
Wykres numer 10 przedstawia graficzne porównanie liczby operacji addytywnych dla wszystkich algorytmów zaimplementowanych przez nas w tym zadaniu. Możemy na nim dostrzec, że LU faktoryzacja wykonuje tyle samo operacji co rekurencyjne obliczanie wyznacznika (co nie jest zaskoczeniem ponieważ ten drugi algorytm mocno bazuje na LU faktoryzacji). Dodatkowo widzimy, że odwracanie macierzy potrzebuje więcej operacji addytywnych niż LU faktoryzacja.

Wykres nr. 10

4.4.2 Operacje mnożeniowe

Wykres numer 11 przedstawia graficzne porównanie liczby operacji mnożeniowych dla wszystkich algorytmów zaimplementowanych przez nas w tym zadaniu. Możemy na nim dostrzec, że podobnie jak w podpunkcie 4.4.1, LU faktoryzacja wykonuje tyle samo operacji co rekurencyjne obliczanie wyznacznika (co nie jest zaskoczeniem ponieważ ten drugi algorytm mocno bazuje na LU faktoryzacji). Dodatkowo widzimy, że odwracanie macierzy potrzebuje więcej operacji mnożeniowych niż LU faktoryzacja.

Wykres nr.11

4.4.3 Wszystkie operacje zmiennoprzecinkowe

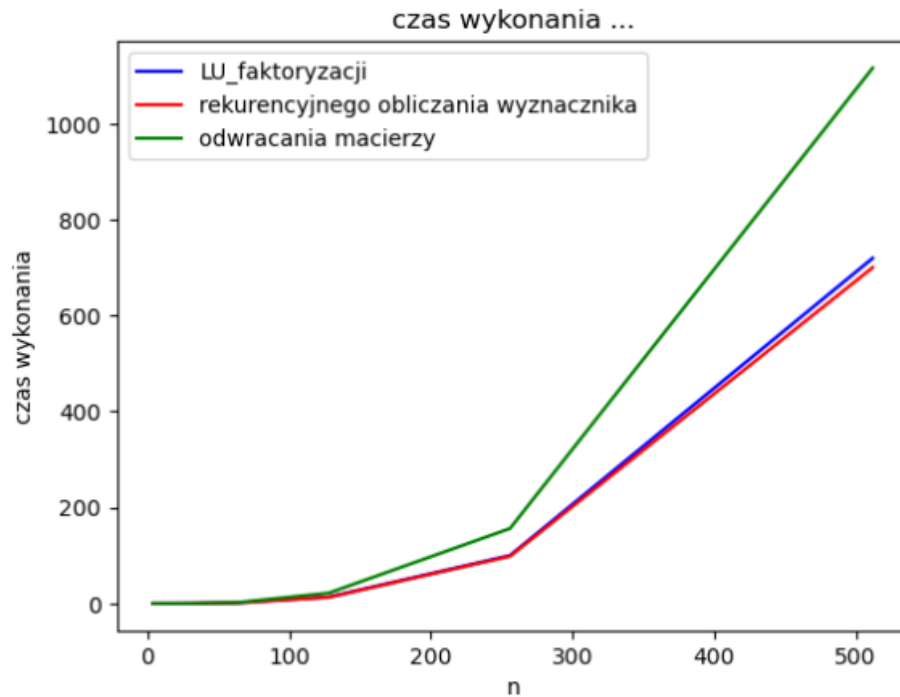
Wykres numer 11 przedstawia graficzne porównanie liczby operacji multiplikatywnych dla wszystkich algorytmów zaimplementowanych przez nas w tym zadaniu. Możemy na nim dostrzec, że podobnie jak w podpunkcie 4.4.1, LU faktoryzacja wykonuje tyle samo operacji co rekurencyjne obliczanie wyznacznika (co nie jest zaskoczeniem ponieważ ten drugi algorytm mocno bazuje na LU faktoryzacji). Dodatkowo widzimy, że odwracanie macierzy potrzebuje więcej operacji addytywnych niż LU faktoryzacja.

Wykres nr. 12

4.4.4 Czas działania

Wykres numer 13 przedstawia graficzne porównanie czasu działania dla wszystkich algorytmów z tego zadania. Na nim możemy dostrzec, że najlepiej wypadają po kolei algorytm: LU faktoryzacji, rekurencyjnego obliczania wyznacznika i odwracania macierzy. Takie wyniki nie są zaskoczeniem ponieważ wyznacznik obliczamy na podstawie LU faktoryzacji. W naszej implementacji, uzyskawszy macierz U obliczamy wyznacznik na podstawie jej przekątnej. Te operacje dają jak widać narzut na czas wykonania (na liczbie operacji zmiennoprzecinkowych nie widzieliśmy zbytnio tego efektu)

Wykres nr. 13

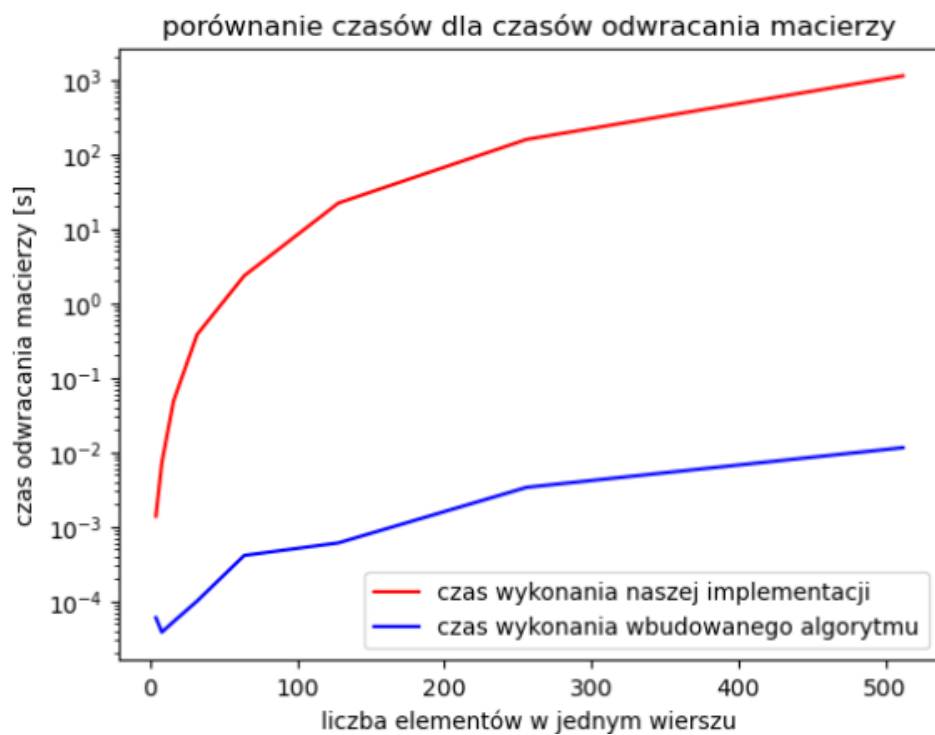
4.5 Porównanie z numpy

4.5.1 Porównanie czasu wykonania

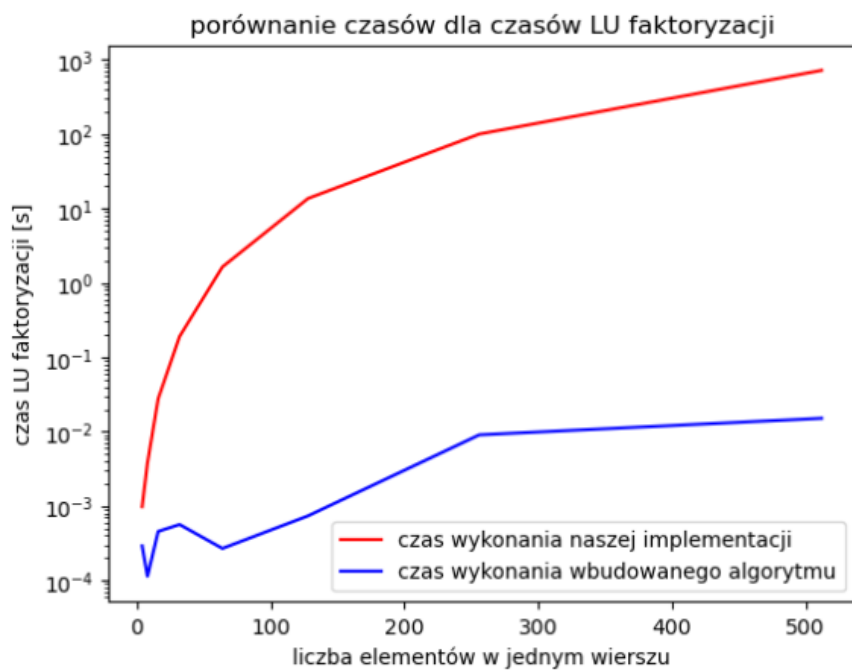
Na poniższych wykresach (14-16) przedstawiliśmy porównanie naszych implementacji z istniejącymi już w bibliotekach do pythona implementacjami, odpowiednio `np.linalg.inv`, `scipy.linalg.lu`, `np.linalg.det`. Implementacje te w rzeczywistości są napisane w językach C i C++ co czyni je porównywalne do języków przeznaczonych do mnożenia macierzy takich jak Matlab czy Octave.

Trzy poniższe wykresy mają na osi Y skalę logarymiczną, ponieważ w innym wypadku nie byłoby w stanie wyczytać z nich niczego poza tym, że się sporo różnią.

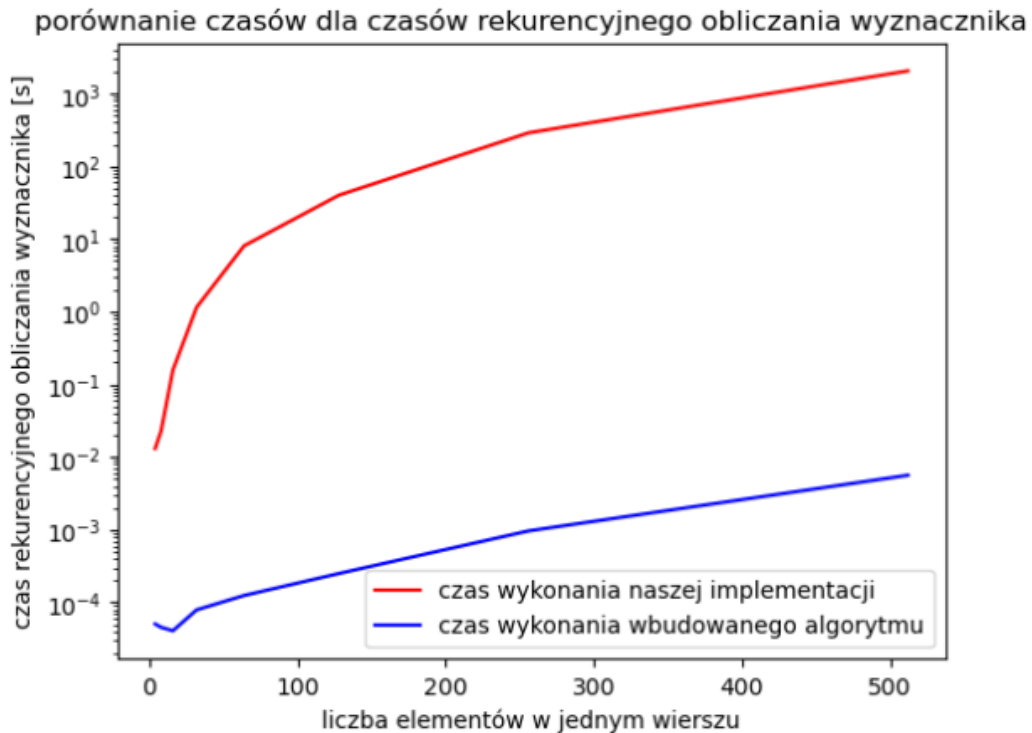
Zauważmy, dla każdego z algorytmów, jak bardzo się różnią od siebie te wykresy. Czasy wykonania algorytmów wbudowanych to ułamki sekund, w momencie kiedy nasze implementacje sięgają nawet czasów 30- kilku minut.

Wykres 14

Wykres 15

Wykres 16

4.5.2 Sprawdzenie poprawności

Do sprawdzenia poprawności naszej implementacji odwracania macierzy użyliśmy funkcji „allclose” z biblioteki numpy. Jak widać na poniższym zrzucie ekranu z wyników porównania, nasze odwracanie macierzy działa poprawnie.

```

czy numpy zwrócił to samo dla macierzy rozmiaru 2^2?
tak
-----
czy numpy zwrócił to samo dla macierzy rozmiaru 2^3?
tak
-----
czy numpy zwrócił to samo dla macierzy rozmiaru 2^4?
tak
-----
czy numpy zwrócił to samo dla macierzy rozmiaru 2^5?
tak
-----
czy numpy zwrócił to samo dla macierzy rozmiaru 2^6?
tak

```

Rys. 1 poprawność odwracania macierzy

Sprawdzenie poprawności LU faktoryzacji było dużo trudniejsze ponieważ wiele bibliotek zwraca te dwie macierze w różnych konwencjach. Zatem zdecydowaliśmy, że najlepszym sposobem na sprawdzenie LU faktoryzacji będzie porównanie wyznacznika

obliczonego na podstawie LU faktoryzacji naszej implementacji. Jak widać na poniższym rysunku nr 2. Nasza implementacja zachowuje się poprawnie.

```

czy numpy zwrócił to samo dla macierzy rozmiaru 2^2?
tak
numpy: -0.16277483853747693 nasz kod: -0.16277483853747687
-----
czy numpy zwrócił to samo dla macierzy rozmiaru 2^3?
tak
numpy: 0.047494036709239865 nasz kod: 0.047494036709239816
-----
czy numpy zwrócił to samo dla macierzy rozmiaru 2^4?
tak
numpy: -0.11015387050738872 nasz kod: -0.11015387050738906
-----
czy numpy zwrócił to samo dla macierzy rozmiaru 2^5?
tak
numpy: -2.474076089977381 nasz kod: -2.474076091620097
-----
czy numpy zwrócił to samo dla macierzy rozmiaru 2^6?
tak
numpy: -1769795834.317552 nasz kod: -1769795834.0726392

```

Rys.2 sprawdzenie poprawności LU faktoryzacji naszej implementacji. Kolejne logi to kolejne rozmiary macierzy, od 4x4 do 64x64

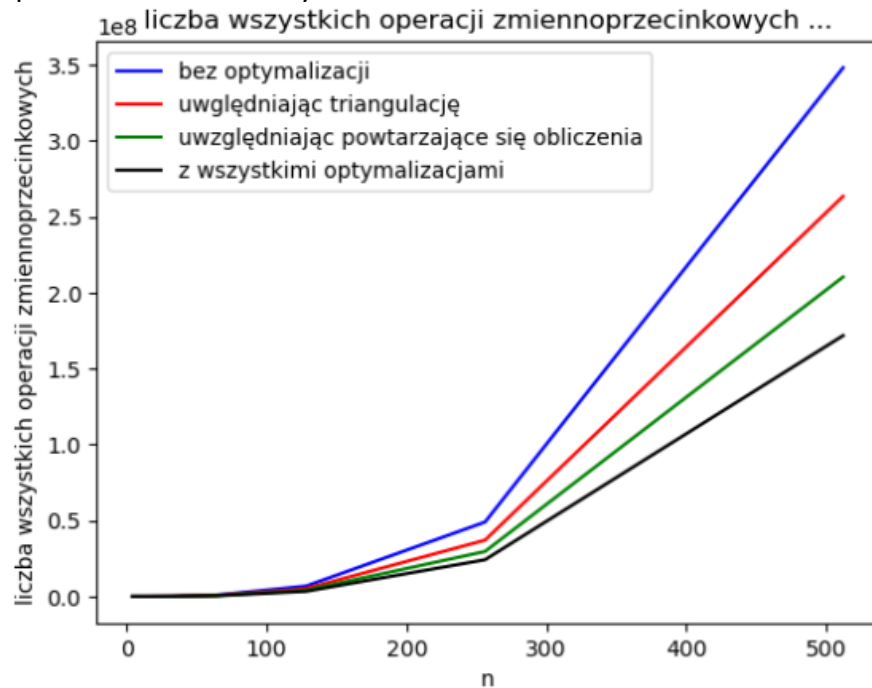
4.6 Optymalizacje LU faktoryzacji i odwracania macierzy

Dzięki zastosowaniu optymalizacji polegających na sprawniejszym obliczaniu macierzy odwrotnej do trójkątnej górnej lub dolnej, oraz uniknięciu wielokrotnego obliczania tych samych macierzy uzyskaliśmy lepsze wyniki dla LU faktoryzacji, są one przedstawione są w tabeli nr 2. Dla porównania poniżej zamieszczamy pomiary LU faktoryzacji bez stosowania tych optymalizacji.

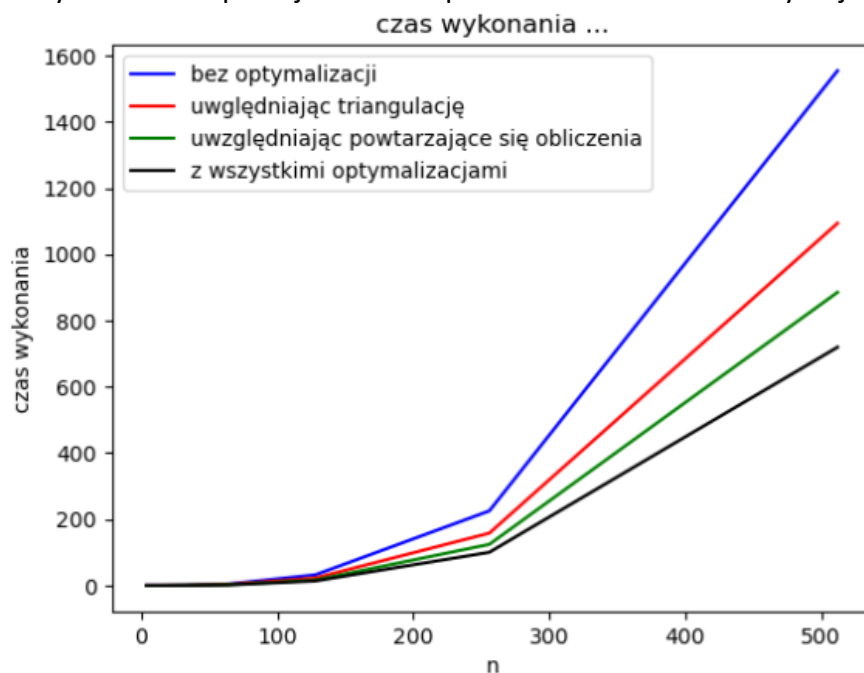
rozmiar	operacje addytywne	operacje multiplikatywne	wszystkie operacje zmiennoprzecinkowe	czas wykonania
4	62	69	131	0.001145
8	1018	587	1605	0.010178
16	10576	4341	14917	0.086105
32	90962	30707	121669	0.565409
64	712536	214533	927069	4.449985
128	5310786	1495715	6806501	32.035126
256	38514632	10435317	48949949	225.179765
512	275067634	72883379	347951013	1554.568073

Tab 4. Pomiary LU faktoryzacji bez stosowania optymalizacji

Najłatwiej będzie zobaczyć poprawę powodowaną przez te optymalizacje na graficznych przedstawieniach danych.

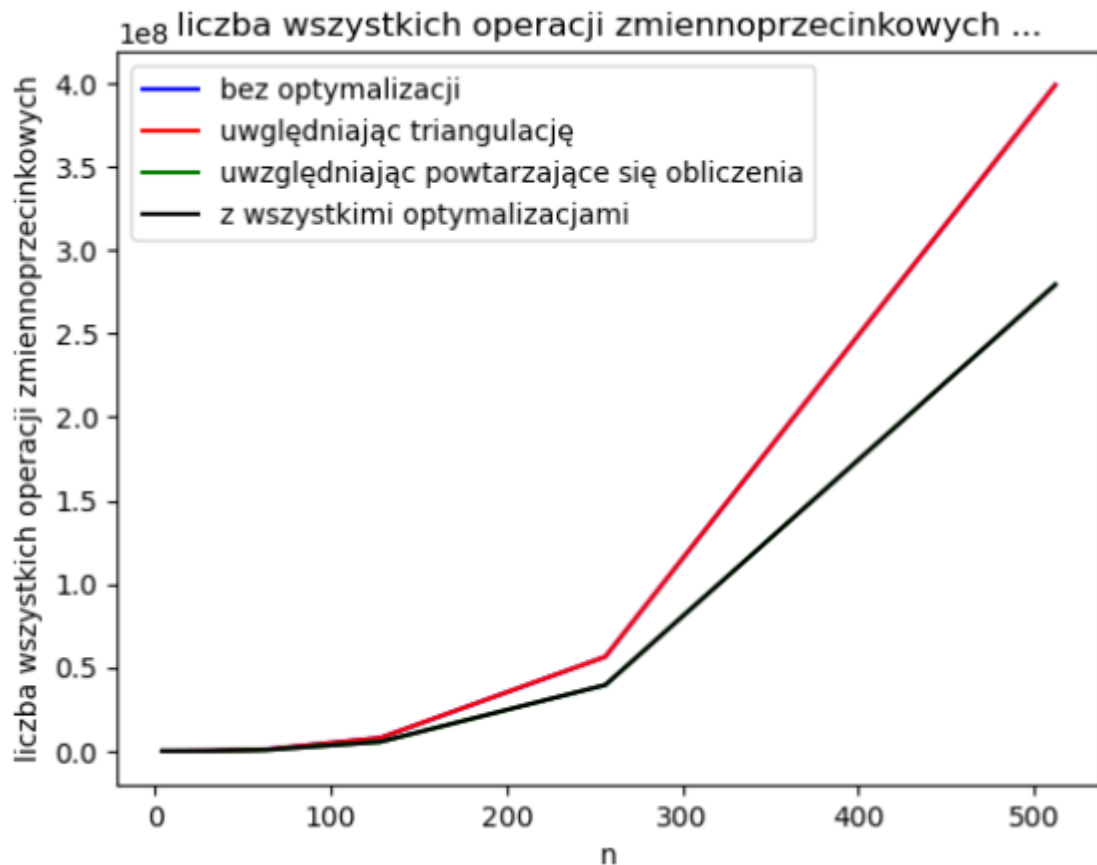
Wykres nr.17 operacje zmiennoprzecinkowe dla LU faktoryzacji

Wykres nr.18 czasy dla LU faktoryzacji

Na obu powyższych wykresach widać, że optymalizacje wprowadzone w odwracaniu macierzy i ograniczeniu niepotrzebnych obliczeń rzeczywiście poprawia zdolności LU faktoryzacji, zarówno jeśli chodzi o czas wykonania jak i liczbę operacji zmiennoprzecinkowych. Można zauważyć, że po poprawieniu naszego kody, działał on ponad dwa razy szybciej.

Co więcej, poprawiliśmy również czasy i liczby operacji zmiennoprzecinkowych odwracania macierzy, ponieważ tam również usunęliśmy zbędne obliczenia.

Wykr.19 Porównanie operacji zmiennoprzecinkowych dla odwracania macierzy

5. Wnioski

- Każdy z implementowanych przez nas algorytmów był zależny od algorytmu mnożenia macierzy na którym go oparliśmy.
- Ze względu na fakt, że wybraliśmy do każdego metodę Strassena, każdy z algorytmów zaimplementowanych przez nas cechował się większą liczbą operacji addytywnych od multiplikatywnych, a złożoność obliczeniowa policzona przez nas empirycznie dla każdego oscylowała niedaleko ($O^{2,807}$) co jest złożonością metody Strassena.
- Czasy działania naszych implementacji są nieporównanie dłuższe od czasów wykonania tych samych algorytmów wbudowanych w pythona. Z tego względu samodzielne implementowanie tych algorytmów w pythonie nie ma innego sensu oprócz dydaktycznego.
- Optymalizacje odwracania macierzy polegające na nieobliczaniu fragmentów macierzy trójkątnych które i tak zawsze są zerami oraz niedublowania obliczeń rzeczywiście przyspieszają wykonanie LU faktoryzacji i odwracania macierzy. Udało nam się w ten sposób przyspieszyć LU faktoryzację ponad dwukrotnie.